NAM THỨ MƯỜI BỐN — 30 SEP 1924 MỖI SỐ 0$02 PARAIT DEPUIS LE 18 JUILLET 1923

RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT LEGAL
DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 1140

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI						
	Hàng tỉnh và các nước trong Đông-Pháp	Ngoại quốc	Hàng tỉnh và các nước trong Đông-Pháp	Ngoại quốc	Hàng tỉnh và các nước trong Đông-Pháp	Ngoại quốc	
	Người đem báo tới		Gửi xe cây thư		Báo gửi về Trung-kỳ và Nam-kỳ		Ngoại quốc
Một năm..	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00	
Các làng và Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»	
Sáu tháng..	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00	
Ba tháng..	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00	
Một tháng..	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00	

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur-gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 068 de large.
Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Bình-phẩm về cách gia-đình giáo-dục của người mình

II.

Trong bài trước đã nói rõ giáo-dục là sự tối cần cho người ta, nhất là cho trẻ thơ, không có không được, sự đã hiển nhiên rồi. Nhưng giáo-dục bắt đầu tự bao giờ? Đứa trẻ đến tuổi nào thì mới có thể chịu ảnh hưởng của sự giáo-dục? Và giáo-dục phải ở nơi nào thì mới có công-hiệu?

Cứ theo ý kiến của phần nhiều người thì đứa trẻ khi còn thơ-ấu — trong vòng hai ba tuổi trở lại — chưa hề dạy dỗ bảo ban được, vì bây giờ chưa biết thế nào là hay là dở, là thiện là ác. Vậy phải chờ đến khi tuổi đã khá lớn rồi, cho đến nhà trường, bấy giờ mới là bắt đầu cái thời kỳ giáo-dục của nó, mà việc dạy dỗ đó đến ủy thác cho ông thầy tất cả. Vì có cái ý kiến sai lầm ấy nên có làm đứa trẻ thơ bỏ rông rải ngoài đường ngoài phố suốt ngày, gặp cha mẹ lại bận việc mưu sinh thành-thử đứa trẻ không có ai trông nom rèn cặp cả.

Thực ra thì việc giáo-dục đứa trẻ không phải là một chức nghiệp riêng của học-đường. Khi đứa trẻ đến học-đường thì tuổi cũng đã khá lớn rồi. Mà dẫn tuổi ấy nếu đứa trẻ không được chịu một nền giáo-dục trước ở trong gia-đình, thì những cái mầm xấu đã ăn chặt ở trong tâm-tính nó rồi, khó lòng mà loán cải được nữa, khó lòng mà làm cho tiêu-diệt những cái khuynh-hướng bất-lương, để làm cho nó nảy những cái bản-năng mỹ-thiện được. Một nhà luyện tập súc vật để làm trò muốn rèn luyện một con ngựa đã lớn cho vào khuôn-phép khó khăn thế nào, thì một ông thầy phải rèn cặp một đứa trẻ không có sẵn một nền giáo-dục trong gia-đình cũng thầy vất vả khó khăn như vậy, mà vị tất đã thành công. Cái sự khó khăn cho ông thầy lại càng lớn vì một nỗi rằng ở nhà trường chỉ giữ đứa trẻ được mọi khoảng thời-gian rất ngắn, đứa trẻ ở nhà trường một ngày có năm sáu giờ đồng hồ, còn thì ở nhà, như thế cái ảnh hưởng của học đường giáo dục sao hơn cái ảnh hưởng của gia-đình giáo dục được.

Xem như thế thì ta không nên chờ cho đứa trẻ lớn tuổi mới bắt đầu dạy dỗ nó. Mà cái giáo dục đó cũng không nên phó mặc cả ở học-đường. Ông Rousseau có nói: « Giáo-dục đứa trẻ phải bắt đầu từ khi nó còn nằm ở võng » và câu « Dạy con từ thuở con thơ » của ta thật là chí lý.

Mà thiết tưởng có nói rằng: « Dạy con từ thuở chưa sinh » cũng không phải là một điều quá đáng nào. Thật vậy, cái sự di-truyền có ảnh-hưởng đối với đứa trẻ thơ thế nào ta thường được thấy hiển nhiên. Những người khi sắp được hưởng cái hạnh-phúc làm cha mẹ, nếu không biết giữ gìn sức khỏe, cứ nay rượu mai chè, hoặc thức đêm cờ bạc, để đến nỗi giảm sức mình đi, tất những đứa trẻ mình đào tạo nên trong khi yếu sức ấy sẽ phải chịu lắm nỗi thiệt thòi vì cái chơi vô độ của mình. Biết bao là đứa trẻ khi mới ra đời đã mắc ngay bệnh nọ chứng kia, đến nỗi không được làm người, chỉ vì khi trước cha mẹ không giữ gìn một chút mà thôi. Nếu may, mà đứa trẻ được làm người thì sau này cũng chỉ là một người yếu đuối, thường có những tật xấu nết hư. Vậy cái trách nhiệm của những người sắp làm cha mẹ rất nặng nề: nếu ta không biết giữ gìn, nếu ta không biết để nên những cái dục-vọng của ta, thì sau này con ta thường mắc phải bệnh nọ tật kia là tại ta làm cho nó mắc phải, sau này con ta thường có những thói xấu làm cho ta bực mình đến phải đánh đập nó cũng là tại ta tiêm nhiễm cho nó trong khi nó còn ở trong thai.

Xem như thế thì sự giáo dục đứa trẻ phải bắt đầu từ trước khi đứa trẻ ra đời. Nhưng đó là một cách giáo-dục gián tiếp. Còn cách giáo-dục trực tiếp là phải thi-hành ngay từ khi đứa trẻ còn nằm ngửa, nghĩa là phải bắt đầu từ chỗn gia đình. Muốn cho một cây có hoa đẹp quả to tất phải uốn nắn vun xới từ lúc còn non; muốn cho một con vật khôn ngoan để bảo tất phải chăm nom rèn luyện từ lúc còn bé; vậy muốn cho đứa trẻ sau này nên người lương thiện hoàn-mỹ thì tất phải dạy-dỗ ngay từ lúc còn thơ. Đứa trẻ bắt đầu sinh hoạt là ở trong gia-đình, cái hoàn-cảnh thật có một cái ảnh-hưởng lớn đối với cái tính nết đứa trẻ, nhất là cái hoàn-cảnh gia-đình là một nơi đứa trẻ chỉ trông thấy toàn những người nó yêu, nó phục, nó hay bắt chước mà thôi. Vì thế nên cái gia-đình giáo-dục rất cần cho đứa trẻ thơ. Vì thế chính cha mẹ được cái danh-dự bắt đầu trông nom việc giáo dục con trẻ, chính cha mẹ phải cảm đáng các công việc khó khăn làm cho tiêu-diệt những cái mầm hư và làm cho phát xiển những cái mầm tốt ở trong tâm-tính đứa trẻ.

Đã đành rằng chỉ có một gia-đình giáo-dục cũng chưa là đủ, cái gia đình giáo dục phải có cái học-đường giáo dục và xã-hội giáo-dục bồi bổ thêm vào mới được: giáo-dục không biến bao giờ là cùng tận, suốt đời người lúc nào cũng phải giáo-dục cũng nên. Song có gia-đình giáo-dục thì học-đường giáo-dục mới dễ dàng, mới có kết quả hay được, mới đỡ khó khăn cho các nhà gỗ dẫu trẻ được. Cứ xem những học sinh trong các trường thì rõ, học-trò xấu thường là những đứa trẻ cha mẹ bỏ liều không trông nom đến, mà học-trò tốt đều là những đứa trẻ được hưởng một cái nền gia-đình giáo-dục hoàn-toàn. Như thế thì biết gia-đình học-hiệu thật nên liên-lạc với nhau, để việc giáo-dục lũ trẻ thơ dễ có kết-quả lương-mỹ được.

Cái gia-đình giáo-dục có ích-lợi, có ảnh-hưởng to như thế, người mình có hiểu hay không? Cứ xem bề ngoài mà xét đoán thì có thể bảo trẻ con nước mình ít đứa được hưởng cái giáo dục trong gia-đình. Thật lắm khi ta thấy ở dọc đường dọc phố từng đàn từng lũ trẻ thơ chơi nghịch tự-do suốt ngày, không ai là kẻ trông nom gìn giữ, muốn làm chi thì làm, không ai ngăn cấm cả. Lại những khi ta qua nơi thôn ổ, thường thấy một lũ trẻ con vừa trai vừa gái, mặt mũi nhem nhuốc, quần áo tả tơi, đứa toét mắt, đứa chốc đầu, mình gầy mặt bủng, chạy theo ta kêu nói om sòm, không có chút chi ra vẻ con nhà giáo-dục vậy. Ấy đó, nếu cứ xét những việc đó thì ai chẳng bảo là con trẻ mình không được hưởng cái giáo-dục gia-đình!

Nhưng cứ thực ra thì điều xét đoán đó là lầm. Tuy có lắm người vì vài lần được mục-kích cái cảnh tượng trên kia mà phán đoán sai, song ta có thể nói rằng người mình đã có con ai cũng biết gia-đình giáo-dục là cần phải có. Đã đành có lắm người vì bận việc mưu sinh không có thì giờ trông nom con cái, song ta chỉ tưởng rằng người mình không biết sản sóc trẻ thơ! Chính thực ra thì người mình biết cái ích lợi của sự gia-đình giáo-dục tự đã lâu đời, và ai nấy đều công nhận rằng việc dạy dỗ con thơ là việc cần hệ nhất cho kẻ làm cha mẹ. Ta cứ xem những câu phương-ngôn tục-ngữ của ta thì đủ hiểu người mình đã rõ gia-đình giáo-dục quan hệ dường nào. Này như câu « Dạy con từ thuở con thơ . . . » Cũng là câu « Bẻ chẳng vin cả gẫy cành », đó chẳng là tỏ ra rằng người mình cũng rõ gia-đình giáo-dục cần thiết thế nào ư! Không những thế, cái việc đó lại là một nghĩa-vụ tối trọng cho kẻ làm cha mẹ nữa, vì trong sách có câu « Dưỡng bất giáo, phụ chi quá. »

Xem như thế đủ biết rằng những con trẻ Việt-Nam không phải toàn là không được hưởng một nền giáo dục ở nhà trước khi đến học đường thụ giáo. Nhưng cái gia-đình giáo-dục của người mình có được hoàn toàn không? Nghĩa-vụ ta là phải thú nhận rằng cái gia-đình giáo-dục của ta tuy có lắm điều hay, song chưa thể bảo là hoàn toàn được, vì hãy còn có lắm điều khuyết điểm, phần vì cổ-tục di truyền, phần vì những điều mê tín hoang đường chưa sao bỏ được.

Sau này kỳ giả sẽ đem những việc đã được mục-kích mà suy đoán xem cái gia-đình giáo-dục của ta có những đặc tính gì, có những điều gì lương hảo hay khuyết hãm, để chất-vấn cùng các nhà có ý lưu tâm đến nền gia-đình giáo-dục của ta.

B. G.

Một vai đào nước Anh trúng cử nghị-viên

Mme Hilton Philipson mới trúng cử hạ nghị-viện về hạt Berwick-on-Tweed (nước Anh). Nguyên ông chồng bà đã trúng cử nghị-viện, nhưng vì cách một người vận động làm ông chánh-phó xét ra không đúng phép, nên cuộc tuyển-cử của ông phải hủy, thì bà lại ra ứng cử để chân cho ông.

Có một điều đáng lạ là trước khi ông chồng ứng cử vào chánh đảng tự do, mà nay bà ứng cử lại về chánh đảng thủ-cựu. Tuy vậy, trong số 12.000 phiếu của bà được, — kém ông chồng mỗi 67 phiếu — xét ra cũng lại có những phiếu của các nhà dự-bảo đáo bà để bỏ cho ông chồng lần trước.

Trong cuộc bảo cử này bà phải tranh với hai nhà ứng cử khác, một nữ về chánh đảng tự-do, một nhà về chánh đảng lao-động.

Bà vốn là một vai đào có tiếng ở nước Anh. Nói tên riêng bà là cô Mabel Rachel thì thiên-hạ nhiều người biết hơn.

Cô Mabel Rachel đã có một đời chồng trước, là M. Rhodes chủ giồng bông rất giàu. Từ khi M. Rodes mất đi thì cô Mabel Rhachel lại ở đóng tuồng. Đến tháng Juin 1917 có lại bỏ nghề đi lấy ông tổng Philipson.

Lần này là lần đầu, một vai đào trúng cử nghị-viện, trước bà Philipson đã có hai người đàn bà trúng-cử, một người là Lady Astor, về Wiotringham cũng đều được trúng-cử để thế chân cho chồng tại nghị-viện.

Nhân dịp lễ Kỷ-niệm Dân quốc, nhà máy nghỉ không làm việc. Vậy số báo 1893 đến ngày thứ hai 16 Juillet 1923 mới ấn-hành.

KỂ ĐẾN NGÀY 1er JANVIER MỚI RỒI NƯỚC ĐỨC NỘP ĐƯỢC BAO NHIÊU VỀ BỒI-KHOẢN ?

Hội-đồng bồi-thường mới xuất-bản một quyển sách nhỏ trong có kê các số tiền của nước Đức nộp đến ngày 31 Décembre 1922 mới rồi.

Cứ như các số kê trong quyển sách ấy thì nước Đức nộp cho tất cả các nước Đồng-minh được 7.940 triệu, 426 nghìn marks-or.

Trong số ấy về phần nước Pháp được 1790 triệu, 8 3 nghìn marks-or. Nước Bỉ cũng được độ bấy nhiêu. Trong số 1 790 triệu 803 nghìn, là tính cả 302 triệu là giá các mỏ than bạt sông Sarre 1.345 triệu là giá các vật-liệu của nước Đức. Vậy, thực tiền nước Pháp chỉ được có 143 triệu 649 nghìn marks or.

Ấy thế mà nước Pháp phải chi về các đạo trú-binh, và các hội-đồng kiểm-duyệt mất 1.261 triệu marks-or.

Số chiến-hạm của liệt-cường

Cứ như những biểu tổng-kê mới đây, thì số chiến-hạm đóng xong rồi, tức đương đóng của bốn cường-quốc như sau này:

	Anh	Hoa-kỳ	Nhật	Pháp
Thiết giáp hạm	20	40	9	9
Chiến đấu tuần-dương hạm	4	6	9	0
Ngư-phóng ngư-lôi	182	316	209	62
Tiềm-thủ đĩnh	74	130	79	51
Tải phi-cơ hạm	6	3	3	2

Còn như nước Nga thì hiện nay có hai chiếc thiết-giáp hạm, và ba chiếc tiềm-hải-đĩnh đóng xong trong năm 1920 và 1923.

Xem như bảng trên này, thì nước Hoa-kỳ đã nhường lên về số chiến-hạm của Hoa-kỳ vẫn nhiều hơn cả.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 12 Juillet 1923.

Quan Giám-quốc tại trong miền Vivarais.

Sáng ngày hôm thứ tư ngài khởi-hành ở Privas đi đến nơi ăn toàn Vals-les-Bains. Sau ngài đi đến Bourg-Saint-Andéol, trên bờ sông Rhône. Đến đấy ngài bỏ xe ô-tô lên xe-hỏa rồng đi Beaune.

Tại Thủ-đô nghị-viện

Thủ-đô nghị-viện vẫn bàn về việc cải lương trung-học. M. Gaston Deschamps có đọc diễn văn ca-ngợi các nhà mô phạm nước Pháp khéo dạy-dỗ trì cái chủ nghĩa tinh-thần trái hẳn với cái chủ nghĩa vật chất cần nước Đức.

Chiến-hạm Jules Michelet và Victor Hugo

Đội chiến-hạm tổ động do quan thủy-quân đại-tướng Gilly trở về đã tới Toulon.

Cuộc hội-nghị giảng-hòa Đông Âu

Ngày hôm thứ tư các nhà giám-định vẫn làm công việc.

Các báo nói rằng chiều hôm nay các đại-biểu Đồng-minh sẽ hội-nghị riêng với Ismet Pacha.

M. Venizelos tới Lausanne sáng ngày hôm thứ tư. Ismet Pacha báo cho M. Venizelos biết rằng ông đã điện về Angora xin hoãn việc xử những người ký-kết hòa ước, để cho họ được hưởng các khoản nói về việc ân xá.

Nước Thổ đối với việc hòa-nghị

Thành Constantinople đương dự bị để ăn mừng việc ký hòa nghị. Các báo-quán phiền nhiễu hoan-nghênh việc ký hòa-nghị, cho là từ nay sẽ bắt đầu một kỷ-nguyên mới cho nước Thổ vậy.

Việc tu phục các mồ bị tàn phá

Báo *Le Matin* có nói: Lăn điện-chiến, số nhà cửa bị nước Đức hãy-hoại cộng là 741.926. Đến ngày 30 Juin mới rồi, đã làm xong được gần 600 000 cái. Trước hoãi chiến tranh dân số trong các miền tàn-phá có 4 700 000. Đến nay, dân số được 4 200 000.

Số tổn thất về sự tàn phá tính ra 100,000 000 000 quan. Nước Pháp đã tự xuất 55 nghìn triệu để tu-phục. Trong năm 1922, số tuất thu trong các miền bị tàn phá được hai nghìn triệu. Đến năm nay, thì số thuế được ba nghìn triệu.

MỖI NĂM 4.000 NGƯỜI Ở BRÉSIL BỊ HẠI VỀ LOÀI RẮN

Ở nước Brésil mỗi năm có 18.000 người bị rắn độc cắn mà trong số ấy chết mất 4.000 người.

Cái số ấy kể ra cũng còn chưa bằng số người bị hại ở Ấn-Độ, song đối với một nước y-học đã tiến-bộ, thì cái số ấy cũng đã là nhiều lắm.

Xét ra là bởi thứ thuốc tiêm đang ở nước Brésil toàn chế bằng nọc độc của một giống rắn, mà các giống rắn độc ở nước Brésil lại rất nhiều, nên mỗi khi bị giống rắn này cắn, mà lại tiêm thuốc chế bằng nọc giống rắn kia, thì thuốc tiêm không được công hiệu lắm.

Người nước trên ấy đương tìm cách chế đủ các thứ thuốc để trị nọc độc của tất cả các loài rắn. Muốn chế đủ các thứ thuốc tiêm, tất phải bắt đủ các loài rắn để lấy nọc mới được. Vì vậy người Brésil bắt nhờ tổ-chức việc bắt rắn, nhà quê ai bắt được rắn đem nộp, thì được thưởng tiền, hoặc được một ít thuốc tiêm để trị.

Nhật-bản với Trung-hoa

Ngày 15 Juin mới rồi các đại-biểu của nhà phòng Thương-mại Nhật-bản hội-nghị ở Tokio có ưng chuẩn một khoản yêu-cầu với chính-phủ như sau này:

« Việc để chỉ Nhật-hóa ở Trung-hoa là một việc trái với các hòa-nghị Trung-Nhật, và trái với cái nghĩa-vụ của Trung-hoa trong việc quốc-tế, vậy xin chính phủ Nhật-bản phải cảnh-cáo với các quan chức Trung-hoa mà yêu-cầu lập tức phải trừ việc ấy đi. »

Khoản yêu-cầu trên này đã đệ trình quan thủ-tướng cùng các quan thượng-thư khác nước Nhật.

VIỆC HOÀNG CUNG Ở BẮC-KINH BỊ CHÁY

Mới rồi trong điện tin có nói mấy cái cung điện trong hoàng-thành ở Bắc-kinh bị cháy, nay có tin rằng cung-điện bị cháy là bởi bọn quan-binh coi giữ cung-điện ấy đốt đi, Nguyên bọn ấy ăn trộm mất nhiều báo-vật trong các cung-điện, mà mới rồi phế-hoàng đi thăm các cung-điện cùng quan phụ-đạo lại có đưa tiền cho bảo vệ để các nơi nữa nọ đối các cung-điện làm cho việc gian tham của họ khó nỗi lộ ra. Hễ nay bọn quan-binh ấy đã bị tống giam cả rồi.

Tin Trung-hoa

Ngày 5 Juillet 1923

Hương-cảng đặc điện

Đề-quan đang vây Thiên-quan-tại Triều-khánh, bọn-đội đã đánh được Quế-quan.

Tin Tôn truyền-Phương

Ngày 24 vừa rồi, Tôn-truyền-Phương tới thành-phố vào yết-kiến Vương thứ Mưu, đến ngày 26 lại về Bảo-định.

Ngoại-giao tổng-trưởng

Đương-chấn-Ngũ và Chương-thái-Viêm điện về Bảo-khánh khuyên bảo Nhan-hoè-Khanh, Cổ-đán-Quân và Vương-chấn-Đình cho đề cho bọn quân phiệt lợi dụng được mình. Vì thế Cổ không cần nhận chức ngoại giao tổng-trưởng.

Việc thổ phỉ Lâm-thành

Bọn thổ-phỉ đã tan rồi, nước người Trung-hoa bị hại.

Tin Tào-Côn

Trong hai ngày nay, Tào-Côn đã xuất-nhân trọng-yếu hội-nghị. Trước nó các đốc đi-sứ lần đến dự hội.

Nghị viên xuất kinh

Các nghị-viên bị đuổi, được tự do điện ở cần dân tự-do quyền nhà nên xuất kinh để giữ cho được toàn thân nhân cách. Hôi vậy mấy ngày nay các nghị-viên đã lũ lượt xuất kinh. Đảng Tào-Côn rất lấy làm kinh ngạc, định dùng tàu-loại trừ pháp để chống bọn việt-quyền cử.

Tin Chữ-phụ Thanh

Chữ-phụ-Thanh với Khuyên bọn nghị-viên ở Bắc-kinh cho mấy lời về cần trước định bầu-cử, sau cử tổng-thống, chỉ nên xét kỹ đại-nhân, nếu đi nhầm thì người bị cuống bạch luỹ-thống, mà mất giữ nổi tại không tập.

Ngày 6 Juillet 1923

Hương-cảng đặc điện

Quân Hồ-tiếp đánh được miền quan-Thiên-tang-Trì đã phái một đội quân đi tiến đánh Hải phong.

Tin Bảo định

Bảo-định phái phái-biểu cái điện văn của Ngô bội Phu thảo-phục tuyên-cử, nhưng xét ra là có kẻ nguỵ tạo. Cảnh-thự đã cáo một viên biên-tập trong « Bắc-kinh vẫn báo » là tờ báo bắt đầu đăng việc ấy. Lại bắt các báo khác phải cải-chính.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

HÀI ĐÀM

Giấu đầu hở đuôi

Chú *Mèn-sửu* đi mom-mém thế mà còn muốn lấy một chị con gái trẻ măng. Chả bèn làm một bộ răng giả định nói đối tuổi. Quả nhiên chị kia mắc lừa, song tự lấy nhan chị hậu chị vẫn canh cánh bên lòng, nghi-nghi hoặc-hoặc, bụng bảo dạ : « Quái lạ ! Thằng cha này cứ một mực xuýt xoát tuổi mình mà thật không có về gì là trẻ trung. Phải biết đích xác mới được không thì rức chết mất ».

Có lập kế : một hôm nhân chú ngà ngà rượu thốt nhiên bảo chú :

Này ! làm sao nhiều người gọi chú là thằng ăn cắp !

Chú trợn mắt :

— Ăn cắp ! *Tìa-ná-ma*.. làm sao ăn cắp !...

— Người ta nói chú sang đây tay không mà sao chưa được bao lâu đã nên giả-phú ; Phi ăn cắp không được thế. Họ nói cũng có lẽ.

— *Tìa ná ma*, nói pậy pậy pạ pạ... tinh xem... Ở pên Tàu sang hai mươi lăm tuổi... pán kẹo (thoòng kêu ! !) pa lăm.. . pán pnở pa lăm... pán cao - lân tám lăm.... làm cái hiệu lấy hai mươi mốt lăm.. khó nhọc pao lâu pây giờ giàu một tí....

Ăn cắp à ! *Tìa-ná-ma* !

Chị kia cười ha hả :

— Bác nhắc lại còn giẫu tuổi nữa thôi ?

Chú trừng kẻ, ngẫn người. Thôi bây giờ còn giở gìn làm quái gì nữa ? thôi hai chị bỏ-cáo ra, rằn khăn một vắt vai.... !au.

Sơn-phong

Cuộc thi thơ

Của Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ

Đề mục : Vịnh Văn-miếu Hà-nội. — Đã có một vài phó : « *Nghìn năm văn vật đất Thăng long* » xin nối thêm 7 câu nữa cho thành bài thơ.

Giải thưởng của Ngô-nương : Kính biếu một thứ trong văn phòng tứ-bảo như quản bút, lọ mực, hoặc cái chặn giấy bằng bạc, v. v. đáng giá 10 đồng. Trong các báo quốc văn như *Nam-phong*, *Đông thanh*, *Trung-bắc*, *Thực nghiệp*, *Khai hóa* bổ người thông giải chữ tây báo nào thì xin kính biếu trong 10 năm.

Giải thưởng thêm của bản-quán : Ngài nào có thơ đăng ở bản-báo mà giật được giải thưởng của Ngô-nương thì bản-quán xin kính-tặng thêm một bộ *Đông-dương tạp-chí* toàn tập và các thứ sách khác của bản-quán ấn-hành như Ngự lâm-pháo-thủ, Nam-sử yếu lược, Mai-nương-lệ-cốt, Thuyền-linh bế-ái và Tái-sinh-duyên, v. v. cả thảy đáng giá là 60 đồng.

Thơ thi

XIX

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Đất có thiêng-liêng tỉ-tỉnh giúp công,
Vách Không sản Nhan dòng bến Tử,
Bia Lê nền Lý núi non Nùng,
Phong trào dẫu chuyển sang Âu-đoái,
Vẫn hóa còn lưu ở Á-đông.
Lạ nhỉ ! đô thành ngày biến cải,
Tồ-đường một nóc vẫn tôn sùng.

Nguyễn Tảo
N° 45, Rue du Riz Hanoi

XX

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Miếu mạo lưu truyền hậu-thế trông,
Công lớn còn in giòng nước Nhị,
Danh cao đã tạc ngọn non Nùng,
Thanh-hương thuở trước đi công lại,
Tôn, tử bây giờ vọng bái cùng.
Đen lẻ bọc [illegible] mục rêu trát,
Cung tường còn vững mấy non sông.

Trúc-lâm Ng-cảnh-Trịnh
N° 2, Phố hàng Bồ
Hanoi

XXI

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Sang hèn khen ai khéo một lòng,
Đông đủ trải bao tường đẹ tiếc,
Tinh-anh nhờ đức tiếng tiên rồng,
Tân trao đương buổi trời Âu Á,
Thăng cảnh còn in đất Nhị, Nùng,
Kỷ lịch rõ ra khôn xiết kể,
Đời đời ghi tạc với non sông.

Mai-sơn Oánh-kim,
Ng-đạo-Quản
56, hàng Song Nam-định

XXII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu mạo còn thiêng đạo vẫn sùng,
Cổ-thụ càng lâu chồi sốc vững,
Thạch bi tir trước nét rêu phong,
Lý triều cổ tích đang còn đó,
Thương-hải tang-điền biết có không,
Ngọn đuốc văn-minh, nền Khổng giáo,
Á Âu gặp lại cuộc đời chung.

Lạc-Bình
làng Đông-thái, phủ Đức-thọ
Hà-tĩnh (Annam)

CAI CHƯƠNG-TRÌNH KHAI THÁC THUỘC-ĐỊA

Ngày 11 Juillet hội đồng thuộc địa của Thứ dân nghị-viện hội nghị để mưu-luận việc hoàn-cuộc đấu xảo thuộc địa tại Paris đến năm 1927. Đoạn hội-đồng bàn đến cái chương trình khai thác thuộc địa. Hai ông nghị viên Outrey và Valude có phân trần mọi lẽ. Hội đồng ấn-định cái thứ tự về việc thực hành của cộng trình nói trong chương-trình về phần Đông-pháp như sau này :

1° Làm nốt đoạn hỏa-xa Vinh Đồng hà.

2° Nối đường hỏa-xa Saigon, Mỹ tho đến Cần-thơ, Soc-trang và Bạc-liêu.

3° Đặt đường hỏa xa Saigon-Pnom-Penh-Battambang, nối vào với các đường hỏa xa nước Xiêm, song đoạn Pnom-Pesh - Battambang phải làm trước đoạn Saigon - Pnom Penh.

4° Đặt đường hỏa-xa đi vào miền trồng cao-su ở Thudaumot.

5° Đặt đường hỏa-xa từ sông Mékong ra ngoài bể, bắt đầu từ Thakhet, đi qua đèo Mengia đến nhà ga Tân-ao, nối vào đoạn đường Vinh-Đồng-hà.

6° Sau cùng làm nốt con đường hỏa-xa đọc Đông-pháp vào khoảng từ Nha-trang đến Tourane.

Giới thiệu sách mới

CHỮ TẮC QUẮC-NGỮ
của ông Hồ-văn Long soạn
Giá 0$30
Bán tại nhà in Hồ-văn Sadec

Bản-báo vừa tiếp được của ông Hồ-v-Lang chủ nhà in Sadec gửi tặng một quyển « Chữ tắc quắc-ngữ » chính ông đặt ra theo lối Duployé. Lối chữ viết tắt (sténographe) ích lợi thế nào ai cũng nói thì ai cũng biết, nhất là cho các nhà thương-mại và các nhà soạn báo là phải cần đến luôn. Ông Hồ-v Lang vẫn đã có bằng viết tắt chữ tây tại Paris, cho nên nay ông có đặt riêng một lối viết tắt quốc-ngữ cho ta dùng. Lối của ông đã được hoàn-bảo chưa, hỷ-giả vì chưa có bằng viết tắt, cho nên không dám bình-phẩm vội. Vậy chỉ xin vui lòng mà giới-thiệu cùng độc-giả được biết để thí-nghiệm xem sao.

B. Q.

Tin sau cùng

Bordeaux, ngày 13 Juillet 1923

Ngày hội Dân quốc kỷ-niệm tại Paris không có điểm binh

Vì gặp lúc rộng rức, quan Thượng-thư bộ Chiến-tranh bãi cuộc điểm binh ở Paris trong ngày 14 Juillet năm nay.

Các bản giao-ước Washington

Ngày hôm thứ tư, Nguyên-lão nghị-viện đã ưng chuẩn bản giao-ước hải-thuyền và bản giao Thái-bình-dương.

Caville, ngày 9 Juillet 1923

Nhiều người tự tử quá

Ở Berlin có tin đến báo rằng trong 8 ngày liền nay có 63 người tự tử, và một ngày liền qua có 12 người tự tử.

Hội-đồng Tư-vấn Trung-kỳ

Những ông có tên sau này được công cử làm đại-biểu tại Hội-đồng tư-vấn Trung-kỳ.

A. Thương đại biểu :

Hạt thứ nhất. — Thanh-hóa, Vinh, Hà-tĩnh, Đồng-hới, Quảng-trị : M. Ưng-Da.

Hạt thứ nhì. — Tourane MM. Ng-văn-Tường và Nguyễn-Đông.

Hạt thứ ba. — Faifoo, Quảng-ngãi, Qui-nhơn, Sông-cầu Nha-trang, Phanrang, Phan-thiết, Kontum và Dalat M. Nguyễn-văn-Ngọ.

B Dân đại biểu :

Thừa-thiên : MM. Ng-đình-Diễn, Lê-thước-Phang, Huỳnh-trọng-Suyên.

Đồng-hới : M. Ng-Noiếp.

Vinh : MM. Ng-v-Chân, Cao-bá-Kỷ, Ng-thay-Tư.

Nha-trang : M. Ng xuân-Gi.

Phan-rang : M. Ng-khắc-Thiện.

Quảng ngãi : MM. Phan-Hio, Trần Thung.

Faifoo : MM. Hà-Bằng, Ng-Phùng, Hồ-trung-Lương, Lương-thúc-Kỳ.

Hà-tĩnh : MM. Ng-hữu-Chánh, Ng-Mai, Ng-trọng-Mậu.

Thanh-hóa : MM. Lương khắc Gia Ng-Sĩu Đan, Lưu-thúc-Bôn, Lê-xuân-Khôi.

Qui-nhơn : MM. Đào-duy-Phiên, Lê-ký Trang, Trần Chuyết, Lê-doãn-Sang.

Sông cầu : M. Hoàng-huê-Đích.

Quảng-trị : M. Lê-văn-Bôn.

Phan-thiết : M. Ưng văn-Man.

VIỆC HANOI

Nhân dịp lễ Kỷ-niệm Dân-quốc, nhà máy nhỏ không làm việc. Vậy số báo 1895 đến ngày thứ hai 16 Juillet 1923 mới ấn-hành.

Giá bạc. — Kể từ ngày 13 Juillet 1923, giá bạc ở kho Nhà nước định là 2 $ 55

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 13 Juillet 1923.* — 3 °/. 56 10 — 4 °/. 1918 61 80 - 5 °/. 1915-1916 75 15 — 5 °/. 1920 89 60. — 6 °/. 1920 86 97.

Tàu tàu. — Tàu *Hanoi* mang thư đi Hongkong qua Pakhoi, Hoihao và Kouang chéou-wan đến chủ-nhật 15 Juillet hồi 14 giờ thì ở Haphong sẽ khởi-hành.

Tàu *Min* khởi-hành ở Saigon đi Haiphong ngày 13 Juillet 1923 hồi 5 giờ sáng

Tàu *Orénoque* khởi-hành ở Saigon đi Trung kỳ và Bắc-kỳ 15 Juillet 1923 hồi 6 giờ sáng.

Hội Dân quốc kỷ-niệm. — Bản-báo nhắc lại rằng 6 giờ chiều hôm nay tại đường Bờ sông sẽ bắn 21 phát đại-bác, hồi 9 giờ tối thì nước đèn và 10 giờ thì chớp bóng tại trước cửa nhà hát Tây.

Nước đèn khởi-hành từ bờ sông, trước cửa nhà Thương-chính và qua những đường phố sau này :

Đường France, Galliéni, Lanbarède, Bobillot, Paul Beri, Henri Rivière, Domitc, Francis-Garnier, hàng Khay, hàng Trống, hàng Gai, hàng Đào, hàng Bồ, hàng Bát-đàn, hàng gà Cửa-đông.

Ngày mai hồi sáng và buổi chiều cũng vào 6 giờ thì lại bắn đại-bác, 7 giờ điểm binh ở đường Puginier, 8 giờ rưỡi ở bờ sông thì xe sắt, xe cao-su, xe đạp, ở công-viên nhà hát tây thì chọc thăng và bắt lươn ; 4 giờ chiều thì bơi chải ở hồ Hoàn kiếm và 9 giờ tối thì đốt cây bông cũng ở hồ Hoàn-kiếm.

Các công sở đóng cửa. — Ngày hôm qua quan Thống-sứ có đến đi các linh tăng nhân ngày hội Dân-quốc kỷ-niệm thì các công sở sẽ đóng cửa ngày thứ bảy chiều hôm nay 13 Juillet cho đến hết ngày chủ nhật 15 Juillet.

Quan Toàn-quyền đãi tiệc. — Nhân hội Dân-quốc kỷ-niệm sáng ngày mai 14 Juillet quan Toàn-quyền sẽ làm tiệc mừng nhà binh cả thảy năm mươi vị.

Quan Học-chính tổng-trưởng. — Các khoản phụ cấp của quan Học-chính tổng-trưởng Jabouin tại Đông-pháp bị ưng cũng tinh ngang với các khoản phụ cấp của quan Thống-sứ Bắc-kỳ.

Cuộc cấu xảo Paris có 16 hoàn lại. — Cuộc cấu xảo Paris đang tổ đến năm 1925 thì mở, nhưng cứ như lời bàn của hội-đồng thuộc địa thì cuộc đấu xảo ấy có lẽ lại hoãn đến năm 1927.

Một cuộc Hội-chợ tại Áo-môn. — M. Kitchener in Lanh-sự Pháp tại Hongkong có báo so Kouang tăng nhau cuộc để hội-chợ tại Áo-môn (Ma cao) về mùa Dân-quốc nước Bồ-đào-nha và Trung-hoa thì đến tháng mười tây, tại Áo-môn (Ma cao) sẽ mở một hội-chợ trong mười ngày.

Chánh-phủ Ma-cao sẽ để riêng một khu cho những người ngoại-quốc có hàng hay tại Hội-chợ. Các hàng hóa đem bày hoặc đem bán thì sẽ được miễn thuế cả.

Quan Lãnh-sự Hongkong có dặn những nhà thương-mại tây Nam nên bay riêng vào một khu gọi là khu Đông pháp (pavillon Franco-indochinois).

Các nhà thương-mại và kỹ-nghệ muốn dự cuộc hội-chợ ấy thì có thể viết giấy thẳng cho ông hội trưởng hội đồng Kinh-tế tại Ma-cao (Président du Conseil Economique), ở đó sẽ chỉ bảo cách thức cho tiện việc bày hàng hóa.

Đi-hài cậu Nguyễn-Hợi ở Pháp đưa về. — Chuyến xe lửa tối hôm kia ở Haiphong lên có mấy toa riêng đưa linh cữu cậu Nguyễn-Hợi là lãnh-tụ quan Tổng-đốc Ng-Bách tỉnh Bắc-ninh tự thế tại Toulon trong tháng năm tây vừa rồi. Trong một số báo trước bản-báo đã thuật lại cái nạn của cậu tại trường học ở Toulon. Sáng hôm qua, linh cữu đã đề lên ô-tô đưa về quê-xã là làng Phượng-vũ để an táng.

Bản-quán có lời chia buồn cùng quan Thượng Bắc và qui quyến.

Hội-chợ lần thứ năm sẽ mở từ 2 đến 16 Décembre tới nơi này.

Kỳ thi tuyển học-sinh vào trường thuốc ngạch bản. — Có nhiều người muốn ứng thí có hỏi bản báo cho biết cái chương trình thi thế nào vậy bản báo cũng sẵn lòng lục ở trong Quan báo mà dịch đăng như sau này :

Kỳ thi viết

Một bài luận Pháp văn về văn chương hay luân lý ; một bài tính đố về toán học và một câu hỏi về lý-luận ; một bài hỏi về vật lý và vạn vật học,

Các bài thi viết hạn là bốn giờ, mỗi bài điểm số phải từ 0 đến 20.

Ít ra tất cả phải được 30 điểm mới được vào kỳ vấn-đáp.

Bài nào phải một điểm 0 là phải loại ngay.

Những người nào trong ba bài mà có một bài không được 5 điểm thì hội-đồng sát hạch cũng có thể loại ra được.

Các bản bài ra thi quan chánh sở Y-chính Đông-pháp sau khi đã bàn định với quan học-chính tổng trưởng, sẽ giao cho các hội-đồng, các hội-đồng ấy phải trông nom sự thi viết tại Hanoi và Saigon, các bài viết sẽ gửi cả về Hanoi giao cho một hội-đồng xét

Kỳ vấn đáp

1o Hỏi về tâm lý và luân lý học cũng về lịch-sử nước Pháp từ năm 1492 đến giờ (các việc cốt yếu);

2o Hỏi về địa dư nước Pháp và phải vẽ địa đồ lên bảng đen ; hỏi qua về địa dư các nước.

4o Toán học và đại số học ;

5o Lý hà học ;

6o Hỏi về vật lý, hóa học và vạn vật học.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hòm (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3547

Thuyền chuyển trong ngạch tòa Sứ. — M. Nguyễn-quang-Trình, thư-ký hạng năm tại phủ Thống-sứ nay đổi đi Hải-dương thay M Vũ-Du, thư ký hạng sáu đổi đi Thái nguyên thay M Trần-văn Hiến.

M. Trần văn-Hiến, thư-ký hạng ba tại Thái-nguyên đổi về phủ Thống-sứ.

M. Nguyễn-văn-Khiêm, thư-ký hạng năm tại Long-xuyên, đổi đi Hải-dương thay M. Nguyễn-đức-Hanh thư-ký hạng sau đổi đi Lạng sơn.

M. Vũ-văn-Cửu, tư-ký hạng nhất hết hạn nghỉ nay cho đi Sơn-tây thay M. Trần-văn-Tứ thư-ký tư thế.

M. Nguyễn-huy Các, ký lục thực thụ hạ nghỉ trước tổng-sự tại Hà-giang nay đổi vào nhà thương Bảo-hộ thay M. Phạm-gia-Trình sắp về nghỉ.

SÁCH MỚI XUẤT-BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE
aux examens franco-annamites
của M. L. HOULLIER
Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam

Bán tại nhà in bản quán

Giá mỗi quyển . . . 0$30
Tiền cước mỗi quyển . 0 , 12

Ai ở xa, xin viết thư về cho
ông Bùi-xuân-Thanh
Gérant Bản in Celen, Hanoi.

Lời cảm tạ. — Tôi có mấy lời trân-trọng cảm tạ các quan thân-hào trong hạ huyện Thanh-trì, Hoàn-long và Đan-phượng đã có lòng yêu, ngày 1er Juillet vừa rồi, bàn cho tôi được lạm dự đại-biểu các ngài tại Bảo-hộ Tư-vấn nghị-viện.

Nay kính tạ,
Nguyễn-hữu-Như
Tiền-khoán ở Hà-đông

Lại chuyện con ma. — Mấy hôm nay ở Hà-thành ta nhiều người bàn tán về chuyện con ma, nói nên những sự rất dị-kỳ, khiến cho dân bà con trẻ đều sinh lòng sợ hãi. Họ nói con ma này xuất-hiện ở làng Mọc trước. Lúc thì bóa làm dân ông, lúc thì hóa làm người con gái đẹp, rồi lần mon đi ra làng Cót, Cần-giấy, lẹ một điều là nó không tác quái gì cả, chỉ rình nhà nào đi vắng là nó lẻn vào trong nhà, nếu người nhà biết mắng thì nó đi ngay ; họ lại nói đúng ngay rằng lỗi hôm ở nó lẻn vào nhà một người ở phố hàng Bột, vợ chồ nhà cự, nó đánh cho chết cả mấn đêm ; nay lại thấy huyền truyền rằng tối hôm kia nó vào nhà một người ở ngõ Trạm. Câu chuyện hoang đường kỳ quái đáng nực cười thay ! Cứ như lời nói trên đó thì không khéo lại quân gian phỉ nào đó giả hình trá dạng để đi lừa dối đấy thôi, có biết người mình có lòng tin dị đoan, nên làm kế ma qui để dễ thi hành cái thủ đoạn gian giảo, bà con ta phải nên gia ý đề phòng, chớ nên tin nhảm kẻo lại mắc bợm đấy.

Việc thầy khán-hộ chết ở nhà thương — Về việc thầy khán-hộ Đặng-trọng-Thuyên chết tại chân thang gác nhà thương mà bản-quán đã nói trong số báo hôm qua thì mỗi người bình phẩm một cách, cách nào chưa rõ, chỉ biết rằng lúc khám thì có vết bầm ở cổ xem chừng như là vết dây buộc.

Ngạch thừa-phái. — M. Ma-văn-Tương, thừa-phái hạng tư tại chân Nguyên-bình (Cao-bằng) được tổ chức.

Ngạch trợ-giáo. — Các trợ-giáo phụ tá có tên sau này được thăng tập sự :

MM Lê mạnh-Phiên, Trần-văn Hòe, Ngô-xuân-Thông, Lê-văn-Lương Nguyễn-văn-Thọ.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Lời bá cáo. — Hồi 6 giờ chiều hôm 11 Juillet 1923 tức là 28 Annam tôi có bắt được một đứa con trai độ ba, bốn tuổi đầu đội mũ vải gris, mình mặc áo cộc trắng, không mặc quần, lạc ở phố đầu Cầu đất. Hiện bây giờ tôi vẫn giữ nó ở nhà tôi. Ông bà nào có đứa trẻ lạc ấy. Đến nhà tôi cho nhận.

Phùng-nhật-Tăng
56 phố đường Cát Haiphong

Cháy. — Hồi 4 giờ chiều ngày thứ tư kho sợi số Denis frères ở phố Jules Ferry phát hỏa, nguyên do ở chiếc máy quạt hòa dầu nên cháy giấy điện. Nhờ được lúc lửa có nhiều phu và người làm ra công chữa nên chẳng bao lâu ngọn lửa phải tắt ngay thiệt hại cũng không mấy.

Có vài rồng lại cứu ngay ngay, nhưng không phải dùng đến.

Mất mục-kính. — Bà Nguyễn-thị-Châu, bán hàng gỗ, nhà ở phố Fiềucầu số 131 có đơn trình rằng ngày 10 tháng vì đọn nhà mà mất rải mục-kính gọng vàng giá 10 $ 60. Hiện nay bà Châu ở Hanoi, phố Nhà-chung số 8

Ngã ô-tô. — Năm giờ chiều ngày thứ tư chiếc xe ô-tô của M. R. đề phải một người con gái tên là Sáu-kho. Xem ra người con gái ấy không lấy gì làm nặng, nhưng M. R. đã đưa ngay vào nhà-thương Nhà-nước để điều-trị.

Trộm. — Đêm thứ tư rạng ngày thứ năm, nhà M. Ng-v-Nghĩa ở phố Arsenal bên Hộ lý có trộm vào vác cái rương quần áo và số tiền 111 p. Nó lấy xong lại vứt bỏ cái rương không ở đâu đất hoang ở sau nhà.

Cậu bồi và cô khâu đầm. — Cậu Ng-v-Vượng và cô khâu đầm Bà-thị-Thuyên cùng làm cho ông lấy kia ở phố Argent Pampey thông mưu ăn cắp của chủ một cái đồng hồ vàng đeo tay, thì nay cả cô lẫn cậu đã phải vào nghỉ tại nhà-pha.

Xe đổ. — Tân Ng-v-Thích là phu kéo chiếc xe hiệu V L, số 1090 trình rằng chiều thứ tư, hồi 4 giờ, ở Sáu-kho đi ra bị chiếc xe hàng của nhà Félissier làm đổ chiếc xe của hắn, nên cái trục xe của hắn bị gãy, nhưng người không can gì.

THANH-HÓA (Phủ-thọ)

Một người đi đồng tiếc. — Ai ngờ người đàng tiếc lấy làm tiếc lắm, tiếc không phải là tiếc một ông sếp gare mà tiếc một người có công mở mang việc buôn bán, việc kỹ nghệ ở miền này. Nguyên là M. Thanh từ khi đến đất Phú-thọ này đã làm nên nhiều việc đáng khen lắm là nghề làm nón, làm áo tơi, nghề dệt vải, nghề trồng dâu chăn tằm. Nghề này từ năm 1917 đến giờ phát đạt lắm, nhất là ở làng Mạn-lạn.

Vì thế mà khi ông đi, những nhà buôn bán và các bà con, quan thuộc ấy lam ngậm ngùi nhớ tiếc lắm.

LẠNG-SƠN

Ai-tín — Bản-quán được tin buồn rằng cụ thân-mẫu ông Ân Phạm-oa-Rong tỉnh Phú-thọ vừa từ-thế ngày 28 tháng này, đến ngày mồng 2 tháng 6 tới sẽ làm lễ cất đám, an táng tại làng Mỗ. Năm nay cụ hưởng thọ 92 tuổi.

Bản quán xin cỗ lời kính viếng cụ và chia buồn với quan Ân Phạm cùng qui quyến.

TỜ PHÓ CÁO

Chúng tôi rất đau đớn buồn rầu phó cáo các ông, các bà thân hữu biết rằng : Thân mẫu, thím, bà họ chúng tôi là

Bà PHẠM-VĂN-KHOA
Nguyên phó tỉnh-binh tỉnh Lạng-sơn
Năm nay 92 tuổi

đã tạ thế ngày 28 tháng 5 ta này tại Lạng-sơn.

Đến ngày mồng 2 tháng 6 ta này hồi 8 giờ sáng sẽ an táng tại làng Mỗ ở Lạng-sơn.

Con gái : Phạm-bá Oánh, *chủ đồn-điền ở chợ Cầu*
Phạm-bá Rong. *Ân-sắt tỉnh Phú-thọ*
Cháu họ : Phạm-bá-Kính, *Đội khố-đỏ cũ*
Phạm-bá-Qui. *Chủ gara làng Mậc*
Con rể : Nguyễn-xuân-Kiệt, *Ân sát tỉnh Trí*
Trần-văn-Khắc, *Đội khố-đỏ tỉnh trí*

Cùng cả quyến thân kính cáo.

NAM-ĐỊNH (Vọ-bản)

Sao nỡ thế ? — Bản-quán tiếp được bài sau này :

Nhân hôm 25 tháng năm ta tôi lên huyện có chút việc, khi đã xong rồi thấy một cặn lệ, đang tôi kéo một chàng thiếu niên mà nói rằng : Cụ lớn đã truyền thế thì anh phải ra ngay không gì thì tôi sẽ . . . . > tôi không hiểu ý ra làm sao, mà cậu lệ tôi kéo một cách tàn tệ như thế, tôi bèn đáo bước theo chàng ra đến hàng nước cần cửa huyện, tỏ mò hỏi cho biết duyên cớ vì đâu thì chàng ta đáp rằng : Tôi vốn người làng Nhân-nhuế huyện này, nguyên hôm 15 tháng 5 ông Chánh Hương-hội làng tôi, vốn là cậu họ, nhân phải chịu đang cai làng một ngày, tôi có đến giúp một hôm, trong khi đông người rộn rịp, tôi có bỏ đôi giầy nam ở dưới gầm giường, nào có ngờ đâu lại có quân gian tham lộn vào, đến khi xong việc tôi tìm đến giầy thấy mất, bèn tra soát những người đến giúp việc, thì đã nhận được quà-tang đưa gian tham ấy rồi, tôi bèn đến trình hội-đồng, thì hội-đồng xử rằng, đôi giầy thì đề sung công, còn tên gian ấy thì phạt vi-cảnh (?) một đồng bạc. Tôi nghĩ rằng hội-đồng xử thế thì thì thấp quá, tôi bèn đến cụ quan công, đề quan huyện ngài trông rõ lẽ ấy đi, nào ngờ đâu đã 2, 3, lần xuống kêu, bận nào ngài cũng nói rằng : Tao chưa xét, mà bận nào tôi cũng bị sận lệ lôi kéo như thế . . . thấy mọi người đều nói rằng lễ buổi sáng đàn sự vào kêu việc gì ngài cũng hẵn lão, tôi đã 2, 3, lần đành bạo vào kêu, đều bị quở mắng, không biết rằng ngài vì lẽ gì. hay là bản tính vốn thế . . . > tôi đang lẳng tai nghe đó câu chuyện, thì trong nhà hàng nước nhộn nhịp có khách vào, ôi bèn tạ ơn rồi ra về. .

Một người dân lại cáo

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
BÁO THỨC KIỂU PHÁP
Máy kỹ-mỹ chắc-chắn-bằng
Mặt có kim có chữ lạ-quang
BÁC-HÀNH 5 KIM
Giá..... 5 $ 00
Bán tại hiệu :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert. — HANOI
2609

Công-ty điện-khí Đông-pháp

Cây-cối ở gần các giây cái dẫn điện vào các nhà xén cành không được cẩn thận, gây nên lắm sự bất tiện mà trong những lúc có cơn dông làm cho chảy cầu chì nay đứt giây điện như trong cơn dông ngày 16 mới rồi, mà trong lúc ấy đến khi sửa lại đường điện, ngộ ai vô ý đụng phải giây điện có thể gây nên lắm sự rắc-rối.

Vậy ông Chánh Giám-đốc công-ty điện-khí xin có lời cảng-bố mọi lẽ để các nhà mua điện biết.

Xin các ngài cho xén ngay cây-cối, khiến cho tự giây điện cho đến cành cây phải cách ít ra là một thước.

Các ngài mua điện muốn nhờ Công ty làm giùm việc ấy cũng được.

Hiệu ÍCH-KÝ

Ở Hanoi, phố hàng Giấy, số 58

Mở đã hơn 20 năm, bán các thứ sách học chữ Pháp, chữ quốc-ngữ, các thứ chuyện tạ, giấy tây 8, 4, 5 cân, ngòi bút, mực bột, quản bút ba đầu đen, bút chì, sổ bà-đăm, bìa ngũ sắc, giấy vẽ, sổ croquis, tây Đầu-bò, vân vân.

Buôn ở bên Tây, hàng tốt, giá rẻ, buôn bán thực thà đâu cũng biết.

2664

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu đến khi có mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không để được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ nay đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

• Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đăng-ký hà chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. •

Nay kính,
Ed. Montès,
54, Rue Paul Bert, Hanoi

TUYÊN-QUANG

Tự vẫn. — Tên M ăn cắp của anh rể là ông Đội-lý N. . ., phải hai năm nhạt giam, lấy bẻo đảm cỗ ở trong đề lao, chỉ chậm một chút nữa thời mạch huyết cổ có lẽ đứt đôi ra mà trốn được thoát cái nợ của nhà-nước rồi ! Nào hay chưa hết trần-duyên ! cho nên có người nom thấy với vàng lôi lại được cái kéo, vết thương cũng không nguy hiểm lắm, quan thầy thuốc chữa cho đã gần khỏi. Tên M. chắc cũng tưởng lấy của anh rể ngót trăm bạc đã có chị mình che chở thì cũng chẳng can cớ gì. Lẫm to ! Anh rể không có thương tình, mà chị ruột đã không bênh vực lại còn vạch mặt mắng rằng : Nhà tôi cần thương cậu mà xin giảm tội đi, chứ tội thời tôi mặc xác cho là một gông, không biết nhục ! làm cho mất cả danh giá tôi đi.

Bởi vậy tên M. cũng liều cắm kéo muốn tí trần cho khỏi nhơ nhuốc cái giọt máu đào đó thôi !

Kim-Xuyên.

Tại xéo Sâm-da. — Nhân ngày hội Đại-pháp Dân-quốc kỷ niệm nhà xéo Sâm-da có đặt tiệc đãi các hội viên, cũng là dịp bay để các bạn đồng chí họp mặt cho vui. Sau khi tiệc có một ông chân hội-đồng Trị-sự đọc một bài diễn-văn « De l'influence physique sur la santé ».

Chiều hôm 14, Xéc cũng lập một cuộc thi đánh quần (tennis), có giải « Surprise ». Ta lại được dịp đi xem mấy cái vợt thần tình (fi res raquettes) của tỉnh Tuyên. K. X.

HƯNG-YÊN

Chương trình hội Dân-quốc kỷ-niệm. — *13 Juillet :* Treo cờ khắp trong thành-phố.

17 giờ — Phát chiếu — Bắn súng đại-bác 19 giờ rưỡi — Rước đèn.

14 Juillet : 6 giờ — Bắn súng đại-bác — 7 giờ rưỡi — Điểu binh — 8 giờ — Nhảy bị, leo dây, leo cột, thi chạy, đánh vật, đập nồi, liềm chảo. — 12 giờ — Bắn súng đại-bác — 17 giờ — Thi bơi thuyền — Thả vịt — Thả khí cầu — 22 giờ — Đốt pháo thăng-thiên ở bờ bán nguyệt.

Các trò du hí sẽ làm ở trước nhà ô-tô.

THÁI-BÌNH

Thuế môn-bài. — Bản-quán tiếp được bài sau này :

Thuế môn-bài năm nay, trong tỉnh ta có nhiều người kêu là nặng. Cứ xem tờ thông-tư của quan Thống-sứ Bắc-kỳ về đầu năm 1921 và nghị-định quan Toàn-quyền ngày 2 Août 1912 đã nói rõ rằng ngày họp hội-đồng làm số môn-bài hạn cho người chịu thuế đến khiến nại kể rõ các hạng người được miễn trừ không phải đóng thuế môn-bài và kỳ hạn nạp thuế mấy điều cần trong nghị-định ấy thông tri đã lược-dịch đăng ở báo *Trung-Bắc tân văn* kỳ tháng năm năm 1921. Vậy nay tôi lại xin đăng lại mấy khoản trong nghị-định ấy để các nhà thương-mại bản tỉnh được rõ:

Điều thứ 17 về nghị-định quan Toàn-quyền ngày 3 Août 1912 nói rằng khi làm sổ xong, sẽ yết tên cho người chịu thuế môn-bài vừa bằng chữ Việt, chữ Pháp, chữ Hán tại tòa Sứ để ai muốn khiếu-nại điều gì thì làm giấy đệ quan Sứ tư-trình quan Thống-sứ, hạn khiếu nại là 20 hôm kể từ ngày yết-thị ; xem như điều vừa nói trên này thường ai có muốn kêu điều gì trước khi yết danh sách môn-bài cũng chưa được. Nay mai tòa Sứ lĩnh nhà sẽ yết danh sách các nhà chịu thuế môn-bài, ai muốn kêu điều gì thì cứ làm giấy đệ tòa để quan Sứ ngài xét tư cho ; nhân tiện trích dịch mấy điều trong nghị-định ngày 18 Août 1922 thì các nhà môn-bài buôn bán ta cũng cần nên biết.

Điều thứ ba và điều thứ tư. Các người đi bán tạp-hóa trong các làng tay là đi bán giáp cho các cửa hàng hay là cho người chế tạo ra các hàng ấy cũng phải chịu môn-bài riêng, vợ với chồng được đăng chung một môn bài mà buôn bán.

Điều thứ 10. Các người buôn bán sau này được thu thuế môn bài :

Các người bán sữa bò, bán thịt, bán thịt bò non, thịt cừu và người làm bánh tây ; các người thợ thuyền và các nhà kỹ-nghệ như thợ sơn, thợ xẻ, thợ làm tượng v. v. ; chế tạo các đồ bằng đồ bản mà các đồ ấy làm một mình hay là vợ con làm giúp nghĩa là không có thợ bạn. Các thuyền chài đánh cá mà bán. Các người canh điền hay là điền-chủ bán các hoa màu ruộng mình cày cấy ra hay là nuôi các súc-vật ở nơi mình làm ruộng mà bán, các lái đò không bán hàng chỉ chuyên nghề chở đò mà trong người làm chỉ có vợ con giúp mà thôi.

Các người bán hàng trong các chợ ở các phố các đường đi ở lẻ, mà bán các thứ hoa quả, rau dưa, các đồ ăn sống, bánh ngọt và xôi chảo, chè, nước chè hay là muốn bán ở các nhà công được, nhưng phải cách xa chợ độ 200 thước tây, các hàng ấy phải bày tại nhà mình ở, chỉ được bán một thứ trong các thứ đã kể trên này, mà giá hàng ấy không được quá một đồng bạc, các người gánh nước bán nước rong, các người đi gánh nước thuê, mà xe ấy là xe của mình.

Điều thứ 11 nộp môn-bài được nộp làm hai kỳ và phải nộp trước kỳ thứ nhất, phải nộp sau một tháng, khi đã tuyên lục sổ môn bài nếu ai chờ kho bạc có giấy đòi thì không được nộp làm hai kỳ nữa, phải nộp ngay một kỳ cả là một năm. Điều thứ 30 ai đánh thất lạc môn bài thì phải nộp (tại tòa Sứ 0 $ 50 mà lấy bản sao khác.

Thái-bình, 12 Juillet 1923
Thương-mại nghị-viên
Trần-đình-Hòe

NINH-BÌNH

Ai tín. — Ông Nguyễn-kế-Quang là thư-ký tòa Sứ Ninh-bình, mới từ thế sáng hôm 11 Juillet tại nhà tư ở phố Vân-giang. Năm nay ông 31 tuổi. Chiều ngày 13 Juillet đã cất đám. Tòan sứ bản tỉnh có đại giấy cáo-phó chung để các ông tổng-sự các sở biết mà đi đưa đám. Trong giấy có kể qua lý-lịch ông Quang lúc sinh-thời là người làm việc mẫn-cán, quan trên đã từng khen. Ông Quang ot ẳng may thiệt-phận, hội Tri-Tri Ninh-bình cũng thiệt mất một tay thư-ký giỏi giúp đỡ cho hội được nhiều công việc.

Nhân dịp buồn rầu này, xin có mấy lời vắng ông và phân ưu cùng quí quyến.

VIỆC KINH-ĐÔ

Thăng thưởng — (tiếp-theo). — *Ngạch Học-chánh*

Lên giáo-học hạng nhất:
MM. Phạm-xuân-Dương, Lê-Bính.

Lên giáo-học hạng ba :
MM. Lê-tu-Oanh, Phan-sĩ-Bang, Lâm-quang-Thọ.

Lên giáo-học hạng tư:
MM. Bùi-văn-Thận, Lương-ngọc-Hương, Ng.-văn-Trinh, Cang-quang-Bảo, Lê-Thiện.

Lên giáo học hạng năm :
MM. Ng-đơn-Quế, Võ-xuân-Đệ Trần-Cảnh,

Lên giáo học hạng sáu :
MM. Nguyễn-đình-Cẩm, Nguyễn-đình-Thông,

Lên giáo-học hạng bảy :
MM. Trần-văn-Kép, Bùi-Dương, Huỳnh-minh-Vui, Ng-Ky, Ng-Sanh, Trần-Ban.

Lên nữ giáo-học hạng bảy :
Bà Trương-thị-Lĩnh, Phạm-trần-thị-Loan.

Lên trợ-giáo thực-thụ hạng năm :
M. Cao-văn Khánh.

Lên trợ-giáo thực thụ hạng sáu:
MM. Ng-công-Duyệt, Phan-cảnh-Tu, Ng-trung-Phán, Ng-trần-Doãn, Phan-huy-Tăng.

Lên trợ-giáo thực thụ hạng bảy:
MM. Lê-Hữu, Ông-văn-Liên, Ng-văn-Dụng. Trương-xuân-Đồng, Ng-đăng-Tu Trần-Hiệu.

Lên nữ trợ-giáo hạng sáu:
Bà Lê-khắc-Thái, Ng-Sáng, Lê-đình Lâm, Lê-quang-Ngoan,

Lên nữ trợ-giáo thực thụ :
Bà Nguyễn-trần Doãn, Phạm thị Thông

Cái lại trong sự xe đẹp cho thuê. — Trong bốn năm tháng vừa rồi đây ở hoàng-thành nội ngoại nơi Kinh-đô mới nảy ra không biết mấy là nơi cho thuê xe đẹp như là ở : An cựu, Phú-cam, Nam-giao, Bến-Ngự, Đông-ba, Gia-hội, Thượng-tứ, An-hòa và trong thành v. v. kể hơn mười hai nơi, mà nơi nào cũng có từ năm cái cho đến mười cái xe đẹp. Những cái xe đẹp cho thuê ấy tổng số hơn một trăm, mà tựu trung được mấy cái tốt ? May ra mỗi tiệm được một vài cái mới mua có đã máy hãm và chuông, còn thời toàn là những cái rất là tồi hoặc là đứt dây hãm, hoặc là không có hãm. cái yên ngồi xọc quá, rọc lại. nơi đạp chơn vấn trước mắc sau; làm người có việc gấp dùng các xe thuê chỉ đạp được nửa vòng, nhưng cũng phải gắng lấy mà đạp. Lắm người thuê cái xe chẳng có cái hãm. Khi ra đi trong những nơi đốc hiểm, hoặc là nơi ngã ba ngã tư thời đã xảy ra bi-mấy phen nguy hiểm như mới rồi trong một ngày mà ở cách nhà xéo có đến hai ba lượt xe đẹp đụng phải xe tay. Lại còn những nơi khác biết bao phen xảy ra những cái hại ấy.

Thành phố Huế đường sá đã bạp, xe lại đông nhiều, giữa đường cứ lắng khi nào ngời tiếng xe ô-tô mà đi đến đâu cũng gặp những đốc lên xuống các đầu cầu rất nguy hiểm cho những người đi xe đạp. Thế mà trong mười cái xe may ra chỉ được hai cái toàn vẹn thế mà hàm lợi cũng cho thuê cho thuê đó để hại người. Thật là một sự rất nên quan tâm lắm thay ! Ước ao quan trên sẽ ra luật nghiêm nhặt bắt những nhà có xe máy cho thuê phải tu chỉnh cái xe cho hoàn toàn như là các nhà cho thuê xe tay vậy

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH HÓA

Chương-trình hội 14 Juillet. — *Ngày 13 Juillet.* — 4 giờ chiều phát chẩn bần.

8 giờ tối : Rước đèn — Mãn sư tử và thi-đèn.

Ngày 14 Juillet. — 6 giờ sáng thổi kèn.

7 giờ : Điểm binh, (tại phố Lê-lợi). Thả khinh-khí-cầu tại trước cửa tòa Sứ.

7 giờ rưỡi : Quan Sứ tiếp khách tại tòa Sứ.

8 giờ : Bắt đầu các trò chơi — Leo cột, đánh đu, đập nồi, bắt lợn, đánh vật, gánh nước, chạy thi.

2 giờ rưỡi : chiêu chọi gà.

3 giờ : chạy thi, nhảy bao, thi xe đạp, thi xe kéo, thi xe một bánh bằng gỗ cần ta trên có để ngồi một con cóc.

5 giờ : thi ngựa (có ba cuộc).

8 giờ tối : Rước đèn cần trại Hình khố xanh bắn tỉnh.

9 giờ : Hát tuồng (cho xem không lấy tiền.)

Cả ngày có bán các huy-chương để giúp các miền giải thoát.

Rượu-bổ-đào:
• TONIQUE TONKINOIS •
Có tờ chứng-chỉ ban khen
của HOÀNG-THƯỢNG

• Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có máy thứ thuốc về những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được ! •

Xin xem rõi và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm lẫn !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tức Một-các phụng lời chỉ-dụ rằng :

Chiếu rằng đoi được phòng cho MONTÈS qui đang, có chế nên một thứ rượu bổ để trong ngự dụng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thì giữ cho qui được phòng chế-tạo để tỏ thành-giả.

• Khâm thử. •

欽有旨 欽此
敕賜 敕賜
敕賜 敕賜
敕賜 敕賜
敕賜 敕賜
敕賜 敕賜
敕賜 敕賜
敕賜 敕賜
敕賜 敕賜
敕賜 敕賜
內閣 年 月 日
奉 敕 製

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất đó được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này

Đồng-hồ đeo tay hạ giá
Mỗi cái 1 $ 00

Thưa các quí-khách, nhưng đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá bạc nên 8 quan nếu chúng tôi xin hết giá mỗi cái 1 $ 00, nếu chiếu giá không hết thời xin kiếu nói khách giọng vàng cả hộp xin xem như sau này :

Giảm 25 đồng tay chiếu mới hoàn giá — giá trước 6 $ 50 nay 4 $ 00
— id — có kim lý — 8 00 — 6 00
— id — kim thép và kim vàng — 6 50 — 5 00
— id — vuông thực xinh — 9 50 — 6 50

Đã các quí-khách chiếu cố cho 2 cái mà không hết giá, (chiếu giá trước) thời xin mình tặng 1 cái khảo giọng vàng đất mài và 1 cái hộp khảo aluminium vì cái tiền trước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI
49, Phố hàng Ngang, HANOI
2649

189

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối diễn-ca, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Doãn thượng-khanh tướng-công nói :

— Quốc-vương nhà-ngươi cư-xử như thế, thật là quá ư thất-lễ. Nhưng ta thiết tưởng quốc-vương nhà-ngươi nên mau mau cho chúng ta được về nước là hơn,

Phiên-quan bẩm xong, chấp tay đứng ra hai bên. Bỗng thấy có một bọn 12 người Phiên nữ, mình liễu gót sen, rõn rẻo bước vào, cùi đầu lạy mà bẩm rằng :

— Dạ dám bẩm tướng-công và quốc-cữu ! chúng tôi xin hình chúa hai chữ « Kim an ».

Doãn-thượng-khanh tướng-công cười mà bảo Phiên-quan rằng :

— Tân-quân mới lên ngôi, nên lấy việc nữ-sắc làm răn mới phải. Huống chi ta cùng *Hùng* quốc-cữu đây, vốn không phải người hám mê nữ-sắc, hà-tất phải dùng đến bọn nữ-nhạc ấy làm chi. Ấu là nhà-ngươi bảo bọn nữ-nhạc lui ra, để chúng ta ngồi uống rượu nói chuyện cùng nhau cho được tình mịch.

Phiên-quan vâng một lời bảo bọn nữ-nhạc lui ra. Trong khi *Doãn-thượng-khanh* tướng-công và *Hùng-khởi-phượng* uống rượu thì Phiên-quan phi ngựa đem các món ăn ở trong ngự-trù đến.

Cách 3 hôm sau, *Trương-long* và *Triệu-hổ* lại rút 500 quân về đóng tại cơi công-quán, ai nấy đều hớn-hở vui cười, mừng rằng sắp có cơ về nước.

Hai tướng-quân vào bẩm với *Doãn-thượng-khanh* tướng-công và *Hùng-khởi-phượng* rằng :

— Dạ dám bẩm tướng-công và quốc-cữu ! *Cao-lỵ* quốc-vương cũng sắp-sửa thân hành ra đây để bái-yết hai ngài !

Nói chưa dứt lời thì bỗng thấy có long-giá đến, các quan thị-vệ xúm-xít xung quanh, *Doãn-thượng-khanh* tướng-công và *Hùng-khởi-phượng* vội-vàng đứng dậy chạy ra nghênh tiếp.

Cao-lỵ quốc-vương sụp lạy mà thưa rằng :

— *Doãn* tướng-công ơi ! *Hùng* quốc-cữu ơi ! Hai ngài đã chữa khỏi bệnh cảm cho tôi, lại giúp cho tôi nhục được quốc-tộ, tôi xin cái đầu lạy tạ.

Doãn-thượng-khanh tướng-công và *Hùng-khởi-phượng* xúm lại đỡ *Cao-lỵ* quốc-vương dậy mà nói rằng :

—Quốc-vương dạy quá lời. Việc cứu tai tuyết nạn là bổn-phận của chúng tôi. Chúng tôi đã phụng mệnh thiên-triều sang tới đây, lẽ phải như thế. Ngày nay quốc-vương mới lên ngôi đại bảo, chúng tôi thiết-tưởng chớ nên khinh thường ra ngoài.

Nói xong, mời *Cao-lỵ* quốc-vương ngồi đàng lễ « Tân chủ » mà tương-kiến. *Doãn-thượng-khanh* tướng-công trông thấy quốc-vương tướng-mạo khôi-ngô, mắt sáng mi dài, khổ mặt tròn-trặn, biết là không phải người thường vậy.

Doãn-thượng-khanh tướng-công hỏi đến việc trong nước, *Cao-lỵ* quốc-vương ứng đối được rất tinh-tường. *Cao-lỵ* quốc-vương lại nói :

— Ngày nay chúng-tôi trong triều, mới gọi là tạm yên, tôi đã ấy-thác cho *Thuận-thiên vương* tất cả. Tôi muốn mời hai ngài vào trong cung ở, để khiến tôi được hầu-hạ sớm khuya.

Doãn-thượng-khanh tướng-công đáp rằng :

— Xin đa tạ cái lòng tử-tế của quốc-vương ! nhưng chúng tôi bây giờ đêm ngày chỉ mong được về nước, nếu quốc-vương nghĩ đến cái công-lao nhỏ-mọn của chúng tôi thì nên mau mau cho chúng tôi về.

Cao-lỵ quốc-vương lại thở dài mà rằng :

— Hai vị ân-nhân ơi ! Cái ơn rủa của hai vị ân-nhân đối với tôi thật khác nào như trời cao bể rộng vậy. Từ khi tiên-vương tôi tạ-thế rồi, tôi chịu bao nhiêu nỗi đắng-cay, vẫn tưởng rằng thân này đành chịu chết giã ở trong thâm-cung, còn bao giờ được trông ánh sáng mặt trời nữa, không ngờ lòng trời giun-giải, bỗng lại gặp gỡ hai vị ân-nhân. Hai vị ân-nhân đã bết sức vì tôi lập kế bày mưu, khiến tôi thu-phục được quốc-tộ, thiết tưởng sau này dẫu ngậm vòng kết cỏ, cũng chưa đủ báo đền. Tôi vẫn định rước hai ngài vào ở trong cung, để cho tôi được phụng thờ một vài năm, nay hai ngài lại nói như thế cũy thì tôi cũng nghĩ càng thêm đau lòng, thật khó ngăn-cầm giọt lệ vậy.

Cao-lỵ quốc-vương nói xong, lại ứa nước mắt khóc. *Doãn-thượng-khanh* tướng-công và *Hùng-khởi-phượng* nghe nói, cũng động lòng thương xót, liền khuyên giải mà rằng :

— Quốc-vương chớ nghĩ như thế ! Cái công-lao nhỏ-mọn của chúng tôi, sá chi mà đáng kể ! Chúng tôi bỏ nước ra nhà bấy lâu, ngày nay tất thế nào cũng phải xin về. Quốc-vương đã là một vị cát-nhân, chắc sau này sẽ được hưởng hậu phúc. Chúng tôi không thể tuân mệnh quốc-vương mà ở đây chậm-trễ được, chỉ xin quốc-vương từ đây đối với thiên-triều, nên hàng năm cống-hiến như thường, để giữ cho trọn hai chữ « Trung-thành » vậy.

Nói chưa dứt lời thì có *Thuận-thiên-vương* đến. *Thuận-thiên-vương* cùi chào *Doãn-thượng-khanh* tướng-công và *Hùng khởi-phượng*, rồi làm lễ triều-kiến quốc-vương.

Hùng-khởi-phượng nói với *Thuận-thiên vương* rằng :

— Tôi có một điều này muốn ngỏ cùng quốc-vương. Số là hai chúng tôi phụng mệnh thiên-triều sang đây, thấm thoắt trong bấy nhiêu năm, mà chưa lập nên công trạng chi cả. Nếu quốc-vương muốn cho chúng tôi được về vang đôi chút thì xin cắt đất ở *Ấp lục-giang* mà đăng lộp thiên-triều.

Cao-lỵ quốc-vương cùng *Thuận-thiên-vương* lại đồng thanh mà đáp rằng :

— Cái ân sâu của hai vị ân-nhân, dẫu đáng nộp hết 600 đăng-ty-ng sơn nay, cũng không dám tiếc. Ngày nay hai ngài đang đóng muốn về nước, nhưng chúng tôi thiết-tưởng hãy tạm lưu lại trong một tháng, cũng không hề chi !

Bấy giờ các nội-giám đã đem các món ngự-thiện bày la-liệt ở trong phòng ăn. *Cao lỵ* quốc vương và *Doãn-thượng-khanh* tướng-công và *Hùng-khởi-phượng* đều đã cùng ngồi uống rượu.

Doãn-thượng-khanh tướng-công và *Hùng-khởi-phượng* đồng-thanh mà thưa rằng :

— Cô đau chúng tôi dám như thế quốc-vương ban ơn mà cho chúng tôi uống rượu, chúng tôi xin bái-lĩnh, nhưng chỗ này không phải là chỗ quốc-vương nên ngồi. Nếu quốc-vương cùng ngồi uống rượu với chúng tôi thì e có ngại cho sự q an-chiêm vậy.

(*Còn nữa*)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

KHỎE HƠN CON BÒ MỘNG

CÔ TA. — Ô kìa ! chết ! chết !

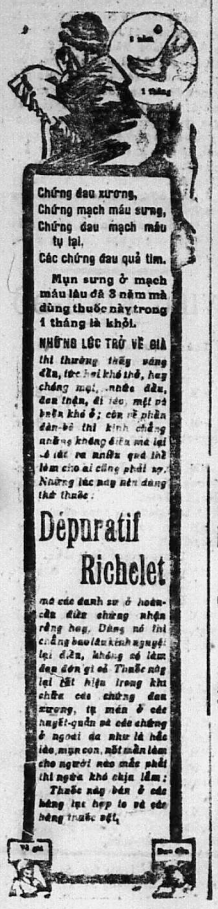
CẬU TA. — Không sợ ; tôi uống thuốc Quinium Labarraque ; uống thuốc ấy người ta khỏe bằng thần Hercule.

Sau mỗi bữa cơm nếu một cốc con rượu Quinium Labarraque, thì dù bạo lão mà người ốm nào cũng lấy lại sức khỏe được. Nhiều bệnh mới nhọc, nhưng bệnh nào mà lâu ngày, dai dẳng đến đâu cũng chữa có thể có hiệu nghiệm. Dùng thuốc ấy tai nghe, bệnh nối đi đến đâu cũng cuống bao lâu mà khỏi.

Vì vậy, những người yếu đuối, hoặc vì ăn ốm, hoặc vì làm lụng khó nhọc, hoặc có ý gì thất quí mà thân thể phải lụy nguyệt ; những người tuổi niên lớn chóng quá mà sinh ra kém sức khỏe, con gái không lấy lấu được, đàn bà sau khi sinh sản, ăng gió hư cả thân thể yếu đuối, những người mệt nhọc hoặc lao-lực quá sức, đều nên uống rượu Quinium Labarraque. Nhất là những người mới ốm khỏi lại càng nên uống lắm.

Các hạng bào chế đàn cũng có bán rượu thuốc Quinium Labarraque.

Chính-điểm : Maison FRÈRE, 19, Rue Jacob, Paris.

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được !

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí khách tin-cẩn là bởi sự thực thà ngay thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so sánh và xây-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như : kém ăn ngủ, mỏi mệt, cơm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mạnh lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÉS, 84, phố Tràng-tiền, Hanoi.

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

Là một vị thuốc không có pha chế nhiều món

Mỗi hoàn 0,50 cen (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẠT-LÉO VÀ GÂN-CỐT

THUỐC PHÁP — Trữ tại : 6, Rue de Pas-de-la-Mule PARIS — Ở PHÁP QUỐC LẠI

Cũng có bán tại : Hanoi, Bl. CHASSAGNE, Pharm., Haiphong, L. BOURBOTHON, Pharm., và các hiệu bào-chế khác.

脊骼林桂張

NHỮ CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUÁ BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh lòi dít) thực nhiều người ta rất sợ phải, có lắm những lo đau đớn, như vậy đi ra khi đại-tiện xong rồi thì lưu-huyết thấm ra ướt cả hè hè, tiện cho người ta làm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng nề sau khó chữa.

Kể xưa chữa bệnh này đã dùng dao cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, nếp nên tôi đã dùng nghiệt-quản một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không sót, chỉ trong mấy năm thoát những nỗi mạo-tự-kỳ sung rơi, mà trong khi đang chữa có thể làm ăng như thường không mất thì-giờ. Vậy Ngài nào mắc phải bệnh này xin mời đến :

M. TCHUONG-QUAY-LAM

26, Phố hàng Bông. — HANOI

Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, chiều từ 2 giờ rưỡi đến 5 giờ.

Các tỉnh xa đều xin hỏa tiếp.

Thư từ xin trả lời ngay. 2090

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU

(hiệu đầu mai)

Thuốc này thực đáng làm nổi danh riêng cho người bào-chế ra, vì nên đã đứng khắp trong các nhà thương và các nhà nuôi người ốm ở bên nước Đại-pháp. Thuốc này ngày nay ai ai cũng đã biết rồng, mà lấy làm quí-báu, lấy làm tin cậy, vì là một thứ thuốc có giá trị đặc biệt. Hãy xin kể các bệnh mà thuốc này có thể chữa khỏi : bệnh suy nhược cả đàn ông, đàn bà ; bệnh thở thần sắc con gái đến thì bệnh yếu đuối trong khi thai nghén, trong khi có sữa cho con bú ; bệnh một nhọc quá về sự làm ra, bệnh ngủ ngáy, bệnh đau lưng, đại gắn, vân vân.

Chỉ dùng vài lọ thuốc Dragées Rabuteau (thiệu đầu mai) thì các bệnh kể đây đều tuyệt hẳn.

Ở các hàng bào chế to đều có bán cả. 2088

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Paiements en timbres-poste)

Nhiều ông gửi liền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đổi chỗ ở con thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

THUỐC THỤT

Injection Peyrard

d'ALGER

Là thứ thuốc lâu năm nhất, công-hiệu nhất để trị bệnh lậu và tất cả các bệnh chảy mủ cũ hay mới.

Trong 232 người Á-rập thì 231 người khỏi về thứ thuốc này

(Theo tờ trình của viên thầy thuốc ở Alger)

BÁN TẠI :

SPÉCIALITÉS PEYRARD

46, Rue de Grenelle, — PARIS

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống, Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ làm giờ sáng.

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Hiệu Gô-đa cũ ở phố Tràng-tiền, Hanoi

Từ mồng một đến mười lăm tháng bảy Tây này

CÓ BÁN CHIỀU KHÁCH CÁC HÀNG-HÓA SAU NÀY :

Đồ vàng bạc — Nước hoa — Quần áo lót mình

Đồ thể-thao — Các thứ bát đĩa, xoong chảo, vân vân

Các thứ khăn — Đồ hàng sắt

Các thứ bàn chải — Các hóa-chất vệ-sinh

Thuốc lào và thuốc lá của Công ti Pháp

Riêng ở giá thực-phẩm

Có bán rượu bọt và rượu sâm-banh, giá không hiệu nào rẻ bằng.

Xin xem giấy khai giá hàng, cung chỉ bầy hàng

SPORTSMEN!!

Vous trouverez les

RAQUETTES EXTRA SAIDA

BALLES TENNIS BUSSEY

et accessoires

Chez Société «QUẢNG-HƯNG-LONG»

N° 79, Rue des Paniers, Hanoi

2014

泰 NAM-THÁI 南

26, Quai Clémenceau, 26

(Tức là phố Bờ-sông, số nhà 26)

HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành hài, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và bán cả bàn ghế, tủ bằng lim, bằng gụ. Lại có nhận cả đóng các thứ đồ-đạc và các thứ tối cần.

Hàng tốt giá hạ.

NAM-THÁI

Kính cáo.

CHANSON & THIBAULT

58, Rue Paul Bert, Hanoi

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp và lại có cho thuê cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

• Bản-hiệu có bán cả các thứ điếu rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Bản-hiệu mới có thứ mỡ « EMAILLINE » để lau đia hát rất tốt mỗi ống là 0$40. *Nay kính cáo.*

SÀ-PHÒNG THƠM XOA TÓC, NƯỚC HOA THƠM SÁP MỠ

SÀ

Pachod Frères & Cie Lyon

Xe nhà và xe cho thuê

POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS

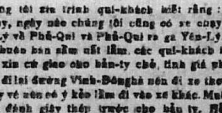
Société Fse de Transports — Hanoi

7, Boulevard Rabillot, 7.

Téléphone N° 99

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

Auto-Postale

Công-Ty chúng tôi xin trình quí-khách biết rằng : kể từ mồng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và hành-khách ở ga Yên-Lý về Phố-Quí và Phố-Quí ra ga Yên-Lý. — Ở Phố-Quí có 3 phiên chợ Hễ có buôn bán xin cứ giao cho bản-ty chở, tính giá phải chăng.

Các quí-khách đi lại đường Vinh-Đồng-hà nên đi xe thơ thì được sẵn tiện hơn, nhưng khi lấy vé nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm lẫy, xin liệt quí khách đánh giây thép trước cho bản ty. Hễ khi bản ty nhận được giây thép rồi sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

• Đường Yên-Lý đi chợ-Hiến thì đánh giây thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Lý gare ; mà đường Vinh-Đồng-Hà thì đánh giây thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-hà gare. 2112

FÊTE NATIONALE

Nhân dịp Hội Chính-chung 14 Juillet này

Bản-hiệu Bào-chế ông CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, trước cửa hồ Hoàn-kiếm và nhà Gô-đa trông sang

Có bán các thứ thuốc để làm pháo cây bông và các thứ pháo đốt xanh đỏ, vân vân

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)